

פרשת שמייני

שבת החודש

כ"ו אדר ב' תשפ"ד
שנה ט"ו גליין תש"ה

עטרת ששלים

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ז

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְיִצְחָק בֶּן יִשְׂרָאֵל. וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לָךְ עֵגֶל
בֶּן בָּקָר לְחֻטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי הַיּוֹי"ה. וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר
קַחוּ שְׂעִיר עִזִּים לְחֻטָּאת וְעֵגֶל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה (ט א-ג)

קודם בריאת שמים וארץ, שכתוב במדרש (קהלת רבה ג יד) שהקב"ה היה בונה עולמות ומחריבן. בחינת שאר המלכין קדמאין דמתו.

ולכך לא היה שורה השכינה רק ביום השמיני, ביום שהתחיל אהרן לעבוד ולא כשעבד משה רבינו, משום שאיתא בזוהר ויחי (ח"א רלד): שהטעם שכתוב ויקרא אל"ף זעירא, משום שמושה פירש מאשתו. וזוהו לכאורה כוונת חז"ל (גדרים לח). שחמושים שערי בינה נבראו בעולם, וכולם נתנו למשה חסר אחת. היינו כי אחת מרמז לאשה, כמ"ש 'אחת מצלעתיו' (בראשית ב כא), שמדובר שם מאשתו של אדה"ר, ולכן נחסר למשה שער אחת. ולכך לא זכה שישרה שכינה בשעה שעבד בשבעת ימי המילואים, כי הרי אמרו חז"ל (סוטה יז). איש ואשה זכו שכינה ביניהן, משא"כ אהרן הכהן שלא פירש מאשתו, והבן.

והנה ביום השמיני של הקמת המשכן, לקחו נדב ואביהוא איש מתחתו ומתו, ואמרו חז"ל (ויק"ר כ ט), כמה טעמים למה מתו, ואחד מהם הוא משום שלא נשאו אשה. היינו שבגלל שביום הזה היה צריך להיות השראת השכינה במקדש, והם גרמו שלא ירד השכינה כי לא נשאו אשה ולכך מתו. ולטעם ששתויין היו, כי זה היה החטא של עה"ד, כמו שאיתא במדרש (בר"י ט ה) ששחטה ענבים ונתנה לו. היינו שהם המשיכו בחזרה את הפגם של חטא עה"ד, שמושה רבינו ואהרן הכהן רצו לתקן ביום הזה כל הקלקול ושיהיה הגאולה השלימה, אבל הם עי"ז בלבלו את כל התיקון שרצו משה ואהרן להמשיך ביום השמיני.

רעוא דרעיון תשפ"ג לפ"ק

כבתחילה. וא"כ הרי ביום ו' של בריאת העולם היה החטא של עץ הדעת, ואם כן כדי לתקן את פגם עה"ד היה צריך להיות הקמת המשכן והקרבת אהרן קרבנו ביום ו' כדוגמת בריאת שמים.

ויכולים לומר שזה ידוע שלעתיד לבוא יהיה הבחינה של שמייני, שהיא בינה, כמו שאמרו בסנהדרין (דף צז). אמר רב קטינא, שית אלפי שני הוו עלמא, וחד חרוב, שנאמר ונשגב הוי"ה לבדו ביום ההוא (ישעיה ב יז), שבאלף השביעי יהיה חרוב, ובאלף השמיני יהיה הגאולה. וכן מבואר בתקוני-זוהר (תיקון כא נא): שלעתיד לבוא יהיה בחינה זו, ודוד בגין דאתקין מנא בתמניא נימין, ושבח לקודשא בריך הוא בתמניא, הדא הוא דכתיב למנוצח על השמינית (תהלים יב א). וכן מבואר שם עוד 'אז ישיר משה' 'אז' עולה מספר שמונה, לרמז למה שאמרו חז"ל בסנהדרין (דף צא:): שר לא נאמר אלא ישיר, שלעתיד לבוא יהיה הבחינה של שמונה.

והביאור בזה שמבואר בכתבי האר"ז"ל (ע"ה שער ט' פ"ח) שלעתיד לבוא העולם התיקון, יהיה המלך השמיני הנקרא הדר, שלא נאמרה בו מיתה בפרשת וישלח כידוע. וזהו 'הוד והדר לבשת' (תהלים קד א), שבחינת 'הוד' הוא הביהמ"ק, ובזמן הגלות נתהפך ל'דוד' בבחינת 'כל היום דו"ה' (איכה א יג), וזהו מתי יהיה בחזרה ל'הוד' כשימלוך מלך 'הדר' עולם התיקון.

ולכן מובן שפיר למה הקריב אהרן בדוקא ביום השמיני, משום שרצה להמשיך התיקון השלם מלך השמיני, ויהיה הגאולה השלימה.

ולכך בכל שבעת ימי המילואים היה משה רבינו בונה את המשכן ואח"כ פרקו, כדוגמת מה שהיה

פרש"י ז"ל, להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה, על מעשה העגל שעשה. וצריך להבין למה אצל אהרן הכהן, כתוב שהעגל יעשו לחטאת, ואצל בני ישראל כתוב שהעגל יעשו לעולה.

והנראה לומר שהרי אהרן עשה בפועל העגל, אבל לא חשב בכלל לעשות העגל ח"ו כמו שאמרו חז"ל (עיי' רש"י שמות לב ב), ולכך הביא את העגל לחטאת לכפר על עשיית העגל בפועל, אבל בני ישראל שכן חטאו במחשבה, לכך הביאו את העגל לעולה, משום שאיתא במדרש (ויק"ר ז ג) גופא אמר רשב"י, לעולם אין העולה באה אלא על הרהור הלב.

והנה אמרו כאן חז"ל (מגילה י:): 'ויהי ביום השמיני' תניא, אותו היום היתה שמחה לפני הקב"ה כיום שנבראו בו שמים וארץ, כתיב הכא 'ויהי ביום השמיני' וכתוב התם 'ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד'. וכמו שאמרו במסכת ברכות (דף נה). יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנברא בהם שמים וארץ. לפי זה צריך להבין מה שאומר כאן רש"י ז"ל: שמיני למלואים, הוא ר"ח ניסן שהוקם המשכן בו ביום, ונטל עשר עטרות, השניות בסדר עולם.

ולכאורה הרי לפי שיטת רבי יהושע, שבניסן נברא העולם (ראש השנה י:), היה צריך להתחיל ימי המילואים בכ"ה אדר ולא בכ"ג אדר, כדי שיהיה יום ו' יום שיתחיל בו אהרן לעבוד ולהקריב את העגל, כדי לכפר על עון העגל, כי הרי מעשה העגל היה המשך של חטא עץ הדעת, כמו שאיתא בזוה"ק (ח"ב קצד), שבשעה שעמדו בהר סיני, נסתלק הפגם של עה"ד, ונתבטל העונש של מיתה, ובשעה שעשו העגל חזר החטא של עה"ד

עטרת פז

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבַר הוֹי"ה לְאָמֹר
בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶקְבֵּד וְיָדַם אֱהֲרֹן (י.ג).

'ידם' ב' במסורה דין ואידך 'וידום השמש' (יהושע י.ג). לכאורה מה השייכות בין זה לזה, ולדעתי י"ל הדנה הליכת השמש ודאי עושה כי אין לו בחירה, והולך וזורח מצד גזירת המלך הקב"ה ואין לו צד המהפכו, וזה אהרן מצד הטבע היה לו לבכות ולהרים קולו במרירות מפני מיתת שני בניו בבחירת ימיהם, ואהרן מצד הבחירה בחר בדרך הטוב לשתוק וקבל באהבה הכל מצד בחירה בטוב, א"כ הוא גדול מכל הנבאים אשר אין להם בחירה. וזה הפירוש כאן, דע"י 'וידום אהרן' עי"ז 'וידום השמש' אצל יהושע, להראות כי הצדיק מצד הבחירה בחר בטוב, ויש בידו לעשות שלא כדרך התורה ח"ו, עי"ז 'וידום השמש' אצל יהושע שמשל על כל הנבאים.

פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד מַעֲשֵׂת
הַחֲטָאִים וְהַעֲלָה וְהַשְׁלֵמִים (ט.כב).

רצה לומר, כמו שכתוב אצל משה רבינו 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל' (שמות יא א) והוא על ידי תשובה שעושים ישראל הקדושים. וכן על ידי עשיית מצות של ישראל, היה כח ביד משה להרים את ידו, וגבר ישראל, וכאשר ניח משה את ידו וגבר עמלק, ח"ו

נאמר (דברים ל"ב) 'לא בשמים הוא', ולא היה משיבין לו כלל על ענין כזה, הוא מכלל תורה שבעל פה אשר תלוי בסברת חכמים, אם יש לחלק בין קדשי שעה לקדשי דורות או לאו, וכפי אשר יכריעו הרוב כך הוא הלכה. ובאמת אחר שפילפלו בטוב בהלכה, הוטב בעיני משה סברת אהרן והכריע כדבריו, והודה, ולא בוש לומר לא שמעתי, אלא הודה ואמר לא שמעתי כי דבר הלכה למעשה התלוי בסברא לא ימסרו לו, ואף שבאמת למשה נגלה כל תעלומות, וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש וכל סברות של תורה שבעל פה וכל הכרעות של דור ודור עם דורשיו וחכמיו, כידוע אליעזר בני אומר וכיוצא בזה (עי' חגיגה טו:), הכל נגלה לאהרן הנביאים, היאך יסבירו כל דור ודור והיאך יכריעו כל חכמי דור ודור, אבל דבר זה לא היה אפשר לו לשמוע מלמעלה, כדי שלא יכריע הלכה למעשה מן השמועה, אלא להלכה למעשה צריכין פילפול וסברא והלכה כרבים, והבן היטב דברי אמת.

'אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

כָּל מִפְּקֻדַּת פְּרָשָׁה וְשִׁשְׁעַת שְׁסַע פְּרָשַׁת מַעֲלַת גְּרָה
בְּבִהְמוֹת אֶתָּה תִּאְכְּלוּ (יא.ג).

שמעתי ממורי דודי רבינו הקדוש צבי מוידטישוב, שפעם אחד אמר בדרך הלצה וצחחות, שסימני טהרה של בהמה טהורה, הוא אותן האנשים שהולכין רוב ימיהם אחר עסקי מעשה בהכמה, הוא 'מעלה גרה' שמעלה את המעות שלו המכונה בשם גרה, שנותן אותם לצדקה וחסד, וגם 'מפרים פרסה' מלשון (ישעיה נח ז) פרום לרעב לחמך, דמקרבא הנייתא, ואלו שני סימנים הם סימני טהרה לאנשים פשוטים, ואם חסר אחד טמא, ודי בזה להזהיר.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

כמו שפירש שם רש"י. ה"ה כאן, כשהיו עושין ישראל הקדושים מצות ומעשים טובים, מדות טובות, אז 'וישא אהרן את ידו' כתיב 'ידו' חסר', באחדות אחד, שמאל וכלל בימין. 'אל העם ויברכם' כי כל רוחניות של עשיית המצות היה פורחת לעילא. לזה 'וישא אהרן את ידו' ג"כ לעילא 'אל העם'. ועל ידי זה 'ויברכם' וזהו כנגד מצות עשה. וידוע הוא שעל ידי חטא נסתלקה השכינה הקדושה למעלה מן רקיעים, כדאיתא בבראשית רבה, ואח"כ בא אברהם יצחק ויעקב משה אהרן עמרם, והורידו את השכינה בחזרה למטה תוך ישראל. וזהו ג"כ כאן כשראה אהרן, שישאל הקדושים עוסקים במצות ומעשים טובים מדות טובות, אז 'ויברכם', וכן 'וירד' השכינה הקדושה בחזרה 'מעשות החטאת' שהיו החטאים שלהם עושים בתחלה. וכן 'העולה והשלמים', וכל זה היה עושה אהרן, כדי שלא יעשו ישראל עוד שום חטא ועון, וזהו 'וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים' והבן.

'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיֵּיטֵב בְּעֵינָיו (י.ט).

ודע אחי, שאצל תורה שבעל פה כמו צרת הבת וסדר פרשיות שבתפילין וכיוצא בזה, היה בית דין של משה שוה לכל בתי דיניו, ומשה רבינו כאחד מהם, כי הלכות הקבועות בתורה שבעל פה מסור ביד חכמים, כפי מה שימצאו סברתן שכך הוא הלכה של תורה שבע"פ היוצא מתורה שבכתב, וכפי מה שיטו סברתן, מצוה להכריע כדעת הרוב. ולזה נאמר אצל משה רבינו 'וישמע משה ויטב בעיניו' ולמה לא שאל פי מלך עליון כמו אצל בנות צלפחד, שאמר (במדבר ט ח) 'עמדו עליון כמו אצל בנות צלפחד, שאמר (במדבר ט ח) 'עמדו ואשמעה מה יצוה ד' לכם', כי מוטב היה משה שהשכינה מדברת עמו בכל עת, אלא שעל זה

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנֵי הוֹי"ה וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיִּמָּתוּ לִפְנֵי הוֹי"ה
(י.כ).

כיצד היתה מיתתן, שני חוטים של אש יצאו מבית קדשי הקדשים ונחלקו לד', ב' נכנסו בחוטמו של זה וב' בחוטמו של זה. ונשרף גופם, ובגדיהם קיימים, שנאמר 'ותצא אש מלפני ה'. היה אהרן עומד ותוהא אומר אוי לי, כך עבירה בידי, וביד בניי שכך הגעתי. נכנס משה אצלו והיה מפייסו. אמר לו אהרן אחי מסיני נאמר לי עתיד אני לקדש את הבית הזה. באדם גדול אני מקדשו. הייתי סבור או בי או בך הבית מתקדש, עכשיו נמצאו בניך גדולים ממני וממך שבהם הבית נתקדש. כיון ששמע אהרן כך, צדק עליו את הדין ושתק שנאמר 'וידום אהרן'. ולמודים צדיקים שמצדיקים עליהם את הדין. אברהם צידק עליו את הדין שנאמר 'ואנכי עפר

ראוי שיתקרבו כל כך, וזה בעצמו חטא גדול והבן. וכיון שאמר אהרן כל 'כך עבירה ביד בניי' וסבר שעשו עבירות, ואמר לו משה שזה היה מגודל אהבה והתשוקה לאל יתברך מסור נפשם, נמצא שבה 'גדולים הם ממני וממך', שלא זכינו לכל כך אהבה ותשוקה ומסירת נפש לאל יתברך, כי 'סבר הייתי או בי או בך יתקדש הבית' שיתרבו בנו כל כך שפעת אלהי עד שלא נוכל לילך בהדרגה, והבן.

ובזה יתורץ כל המבוכות הראשונים, עיין דברי רבינו [הקרבן אהרן] מה שהוקשה הרא"ם. ולדרכינו יבא הכל לנכון, כי על ידי משה ואהרן לא נתקדש הבית לא בדרך ראשון, דאם היה נתקדש לא היה מתו נדב ואביהוא, כי אף שהטאו היה ממתין להם כמו בסיני מבלי לערבב השמחה מכל שכן שלא חטאו. וע"י נדב ואביהוא נתקדש בדרך השני שהוסיפו אהבה, ולכן גדולים בזה ענין התשוקה ממה ואהרן, והבן מאוד הצדקות הדין בא מכניעת הנפש לאל יתברך.

'עשירית האיפה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

ואפר'. יעקב צידק עליו את הדין שנאמר 'קטנתי מכל החסדים ומכל האמות אשר עשית את עבדך'.

'תורת כהנים', מכילתא דמילואים מג

ביאור הדבר 'מסיני נאמר לי' כי בסיני מגודל השמחה והדביקות לא נהוהו כל כך להיות במורא ופחד, ועל זה נאמר (שמות כד יא) 'ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו' דהיה ראוי להשתלח, כי באמת החכם ישכיל בהאי נהירא דינא יתיב, ולכן צריכין להיות תמיד במורא ופחד, ובסיני וויתר להם, אבל אמר לו שהבית יתקדש במכובדים, ויהיה פירוש או שהמכובדים והגדולים יהיו באימה ויראה לפני המקום ברוך הוא וברוך שמו, עד ששאר העם ילמדו קל וחומר ומה אילו קרובי המקום מורא שמים כל כך עליהם באימה ופחד, מכל שכן אלו. או שיתפרש באם לא יזהרו כ"כ באימה, יתקדש במכובדים שיעשה דין במכובדים, שדרך המכובדים מגודל תשוקה ואהבה למקום, כפרט ביום שנבנה המקדש, לקרב ביותר.

וזה היה חטא נדב ואביהוא כמבואר לקמן, שרצו להוסיף אהבה על אהבה, וקירבו במקום שלא היה

עטרת זקנים

יומא דהילולא ממאורי הדורות

הרה"ק רבי פינחס נתן סאפרין מרודיק
בן רבינו אליעזר צבי מקאמרנא זיע"א

כ"ט אדר תרצ"ב

תולדותיו

רבינו הרה"ק רבי פינחס נתן סאפרין זצוק"ל נולד בשנת תרכ"ז, לאביו רבינו הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא, בעל ה'דמשק אליעזר על הזוה"ק, עוד בחיי חיותו של זקינו רבינו האשל הגדול והנורא איש האלקים רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זצוק"ל זיע"א, כפי הידוע שרבינו המהיר"א היה נוהג בכל שנה ושנה בליל א' של ראש השנה לומר אחר ברכת המוציא מי המה המליצי יושר של זו השנה על עם ישראל, ועל שם זה המליץ טוב המליץ רבינו שיקראו לנולדים בזאת השנה, ובאותו השנה בשנת תזכ"ר אמר רבינו שהמליץ היה התנא הקדוש רבי פינחס בן יאיר, וקרא לכל הנולדים בזאת השנה פינחס, ולכן נקרא שמו בישראל פינחס נתן. [ובזאת השנה נולד ג"כ נכדו הרה"ק מראזאל זצ"ל בעל האהל מועד ונקרא ג"כ בשם פינחס חיים, וכמו"כ גם נכד רבינו הרה"ק המפורסם רבי שם מקלינבערג מזאלושיץ זצ"ל נקרא כן ע"פ דברי רבינו המהיר"א שבאותו השנה שנולד היה המליץ שם בן נתן].

נישואיו

רבינו היה חתנו בזיו"ר של הרה"ק ר' נפתלי חיים הורביץ מזילין בנו של הרה"ק בעל האמרי נועם מדז'יקוב וחתנו של הרה"ק ר' משה בן הרה"ק ר' מרדכי דוד מדומברווא וחתן בעל הדב"ח מצאנו זצוק"ל, מסופר שלמחרת החתונה בבוקר אחר תפילת שחרית כשאביו רבינו המהיר"א צ"ע ישב אצל השלחן ולצידו ישב המחותן זקנו של הכלה ר' משה מדומברווא, מכיון שאבי הכלה הרנ"ח עלה להשתקע בארץ ישראל, ולידם עמדו כמה אברכים מנכדי בית ראפשיץ, והביא בעל בית אחד מקאמרנא לכבוד השמחה לפני רבינו עוגה יפה גבוה ולבן מלמעלה פון גיגאסין ציקער (מסוכר נמס), ואחר כך ניגש יהודי אחר ממאמאריש ואמר לרבינו מהרא"צ היות ויש לו הרבה עצים בהרים והיה רוצה שירד שלג כדי שיוכל להוביל אותם, ואם לא ירד שלג אינו יודע מה יעשה עם כל העצים ואהיה לבעל חוב גדול, ושאל לו רבינו והראה לו על העוגה האם שלג גבוה כזה די? ענה לו האיש די והותר, אמר לו רבינו שיתן פדיון נפש סך מאה זהובים ועוד היום ירד שלג גבוה כעוגה הזאת,

ונתן לרבינו המאה זהובים וברכו ופטרו לשלום, לפנות ערב עוד לא ירד שלג ובשעת השבע ברכות התלוצצו ביניהם האברכים הנ"ל, שלח רבינו אותם לראות החוצה ולראות איך שכבר נערם שלג גבוה בזמן מועט כזה, וציוה רבינו להביא העוגה וראו שנתקיים הבטחת רבינו שהשלג היה עוד יותר גבוה מזה.

רבינו לא השאיר אחריו זרע של קיימא, פעם אחת אמר לו אביו רבינו המהיר"א צ"ע שיזכיר עצמו לפני הרה"ק בעל הבני שלשים מקאסאן זיע"ע שיפעל עבורו ישועה, וכשבא לפני בעל הבני שלשים אמר לו שישלח לו סכין חדש לראש השנה - און טאמער וועל איך איבער שנידען דער מוציא מיט דיין מעסער וועסטו זיכער געהלאפען ווערן מיט א בן זכר [-אם אשתמש בסכין שלך על ברכת המוציא בוודאי תיוושע], ואכן כך עשה ושלח סכין חדש לקאסאן על ראש השנה, בערב ראש השנה באשמורת הבקר קודם הסליחות הזכיר הבני שלשים להגבאי שלו ר' נטע וויס שיכין הסכין לסעודת הלילה וכן גם אחר הסליחות הזכיר לו עוד הפעם להגבאי כי למען השם יזהר להכינו לסעודת הלילה וכן אחר המקוה וכן אחר השחרית וכמה פעמים במשך היום הזכירו שלא ישכח להכין הסכין וגם לאחר תפילת ערבית של ליל ראש השנה הזכירו, רק לפני הקידוש ממש לא הזכירו ולמעשה שכח להניחו, והנה אחר הנטילת ידים כשהבני שלשים הרים המפה שעל החלות וראה כי הסכין איננו רכזו מיד להגבאי שירוץ להביא הסכין ורץ הגבאי במהירות יתירה להביאו ובהגיעו סמוך להשלחן ממש נפל הגבאי ביחד עם הסכין ונשבר הסכין לחצאין והביאו סכין אחר וע"ז בצע בעל הבני שלשים. אחר יו"ט ציוה הבני שלשים לכתוב למהרפ"ג את כל המאורע ושרואין כי מן השמים אין רוצים שיהיה אפשר לפעול בעדו ישועה.

ולאחר מכן כשהזכיר מהרפ"ג את עצמו לישועה לפני אביו, השיב לו שיגרש את אשתו וע"י אשה אחרת יהיה לו הישועה, והדבר היה קשה לו לעשות כן ולא נתגרש, אחרי פטירת אביו המהיר"א צ"ע הזכיר מהרפ"ג את עצמו לבנים, לפני אחיו הרה"ק ר' יעקב משה מקאמרנא זיע"ע וסיפר לו שאביהם ציוה לו לגרש את אשתו וע"י יהיה לו בנים והוא רוצה לעשות עכשיו כן, אמר לו אחיו המהיר"מ איחרת את המועד ואני איני יכול להבטיח לך שיהיה כן, ובסוף כן נתגרש ונשא בזיו"ש את בתו של הרה"ק בעל העטרת ישועה מדז'יקוב אחיו של חותנו הראשון.

רודיק

ביום כ"ד אייר תרנ"ח יום אשר בו נחשכו המאורות בהסתלקותו של רבינו הרה"ק ר' אליעזר צבי, ציוה בצוואתו שבנו הצעיר מהרפ"ג יעבור להתגורר בעיר רודיק הסמוך לקאמרנא, ויקים

שם את ביתו ובית מדרשו, ואכן רבינו עבר לגור ברודיק והקים שם בית מדרש רחב ידיים, כשהגרף מהעיר תרם גם את הגג לבנין הבית המדרש, ורבים מסלתה ומשמנה מחסידי אביו עברו להסתופף בצילו אחרי שרבינו היה בכיר בניו, והיה בקי גדול בחכמת הקבלה, וספרי אבותיו הקדושים היו שגורים על לשונו, והיה אומר תורה חוצבי להבות אש ע"ד הסוד. רבינו הרה"ק רבי חיים יעקב מקאמרנא זיע"ע זכה כמה פעמים ללמוד ממנו ולשאוב מבארו הגדול, וממנו קיבל הרבה מתורת הרי"ו.

גם היה בעל תפילה נפלא בקולו האדיר והעמוק, ובימים הנוראים היה יורד לפני התיבה, ובכל שנה שנה היה מחבר ניגונים חדשים עוד בחיי חיותו של אביו, ורוב ניגוני בית קאמרנא מיוחסים אחריו. בשמחת תורה רקד ארוכות עד לגובה של חצי אמה ממש כשהוא מפזז ומכרכר בניגוניו העמוקים. גם היה רבינו סגפן עצום ומרבה בצומות וסיוגופים ובקושי היה יכלו רגליו החלשות לשאת את גופו הטהור, וכל זה היה עד שעת התפילה שאז היה יורד רבינו לפני העמוד כזקן ורגיל.

בשנות מלחמת העולם הראשונה עבר רבינו לגור בעיר נאנאש, וגם שם נתקבצו ונתלקטו הרבה סביביו, ואחר שוך המלחמה חזר לעיר רודיק עד סוף ימיו.

אביו המהיר"א צ"ע אמר עליו: ר' פינחס נתן איז מאן שפיין הארץ. פעם אחת כשהמרפ"ג היה על שבת בצל הרה"ק בעל ה'דרכי תשובה' ממוקאנאש זיע"ע, לפני קידוש שוחח אתו זמן רב בתורת הקבלה, ואמר עליו: תיתי ליה להרב הקדוש מקאמרנא שהניח בן גדול כזה. כן הפליאו מאוד הרה"ק הרש"ב מלובאוויטש זיע"ע.

הסתלקותו

ביום כ"ט אדר ערב ראש חודש ניסן תרצ"ב, נסתלקו המאורות רבינו רבי פינחס נתן בעיר רודיק, ושם נטמן לקול בוכין, כשאחינו הרה"ק המהיר"ש מקאמרנא בן הרה"ק רבי יעקב משה מקאמרנא זיע"ע קשר עליו הספד גדול, ואוהל גדול נבנה על קברו, ובבית מדרשו מילא מקומו חתן אשתו הרה"ק ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם בן הרה"ק ר' סיני מו'מיגראד זיע"ע. כן השאיר אחריו את תלמידיו הגדולים ה"ה רבינו הרה"ק רבי חיים יעקב בעל ה'פרי חיים' מקאמרנא זיע"ע, הרה"ק בעל ה'קדושת אהרן' מהאדאס זיע"ע שאף התכתב עמו הרבה בעניינים עמוקים בקבלה, הרה"ק ר' פינחס שלום מקאסאן זיע"ע, והרה"ק המהיר"ש בן המהיר"מ מקאמרנא הלך ליצוק ממנו בציוי אביו, וכן יש ממנו תשובות בהלכה שהתכתב עם חותנו בזיו"ש הרה"ק מדז'יקוב.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדש השנה: (שמות יב ב)

פרשת החודש

ביאור הפסוק 'החודש הזה לכם' וגו'

ומדי דברי בזה, עלי לבאר הפסוק 'החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדש השנה' (שמות יב ב) אשר עמדו בזה כל המפרשים, לבאר הפסוק הלז, לכן גם אנחנו לפי קוצר דעתנו אפרשנו כיד ה' הטובה עלינו.

ביאור 'בכל נפשך' ו'בכל מאדך'

נדוע שנצטוונו לעבוד את ה' בכל לבנו ונפשנו ומאודינו, שיהיה הכל חשוב כלא ממש נגד אהבתו ית"ש. והנה הדברים הלז דרשו רבותינו הקדושים (ברכות נד.) 'בכל נפשך' (דברים ו ה) אפילו נוטל את נפשך, ו'בכל מאדך' יש אדם שממונו חביב עליו מגופו, יאהוב השם בממונו. אבל על 'בכל לבבך' לא מצונו לרבותינו הקדושים שילמדו לנו בזה איזה סדר עבודה, כי אם בשני יצריך. וזה צריך ביאור. לזה נראה לנו דלמלמד לנו שלא להרהר אחרי מידותיו ית"ש, ושנעו שכל המקריות מהמקרים, יהיו בסוד אמונה, שהכל מאתו ית"ש, ולא יפול בשום פעם מאמונה, וזהו דרשת רבותינו על 'בכל מאדך'.

מה שלא מנה הרמב"ם אמונת חכמים

ואנתיק מה שמצאתי בדרשות (אלשיך ויקרא כג כ), שבכל המצות אדם נידון אחרי רובו, אם קיים רוב המצות הרי הוא צדיק גמור. אבל מה שנתלה באמונת דתנו ב"ג עיקרים שמנה הרמב"ם בזה צריך להאמין בכולו. ולדעתי עוד נוסף על י"ג עיקרים מה שלא מנה הרמב"ם הוא אמונת חכמים, אשר הוא משרשי האמונה גם כן, כי אם יפול אדם מאמונת חכמים ויבזה אותם, הוא נמנה ברמב"ם (פ"ג מהלכות תשובה ה"ו), ואלו שאין להם חלק לעולם הבא, אלא נכרתו ואובדו ונידונו על גודל פשעם וחטאם לעולמי עולמים, המינים והאפיקורסים והכופרים בתורה. וכתב בהלכה ה', פירוש של הכופרים בתורה, הוא המכחיש במגיד תורה שבעל פה, והשוה לזה לאומר אין תורה מן השמים, וכמו כן לאומר שזאת התורה תהא מוחלפת, ואחרי אשר רבינו הרמב"ם מנה ביסודי אמונה שלנו שמעיקרי האמונה להאמין שזאת התורה לא תהא מוחלפת, א"כ צריכים אנחנו להוסיף מעיקרי אמונת דתנו ג"כ להאמין בחכמים ובדבריהם, על כן חוב גמור למי שרוצה שייאור נפשו באור החיים, שיאמר כל פעם 'אני מאמין באמונה שלימה שכל דברי חכמים וחידיותיהם, הן פשטן של דברי רבותינו, והן דברי אגדה, הכל מאמתה של תורה, ואין בין דברי נקודה אחת מדברי הפסוק 'שמע ישראל' לדברי רבה בר בר חנה (ב"ב עג.) ושאר דברי אגדתא'.

סוד אמונה בלבא תליא מלתא

ונדוע דסוד אמונה בלבא תליא מלתא, כאשר יתבאר אצלינו ברצות השם במקום אחר, על הקושיה הנאמרת

ב'עין חיים' על 'לב', למה פעם נקרא מלכות, ופעם נקרא ת"ת, ופעם נקרא בינה, ואמרנו דמקור הלב הוא ת"ת, אבל נודע דת"ת עולה בסוד ו' הדעת לעשות יהוד דחו"ב, וגם היחוד השלם שיהיה ת"ת ומלכות ביחודא חדא, ונודע שמלכות הוא אמונה, בסוד 'ויהי אומן את הדסה היא אסתר' (אסתר ב ז), לזה צוה לנו השם הנכבד בתורתו הקדושה לאמור 'בכל לבבך' כלומר בכל האמונה לקבוע יחודך באחד, שלא יסור ח"ו מלבך.

ב' מיני מסירות הנפש

ונדוע מדרושי הקודמים, דב' מיני מסירות הנפש הוא, אחת להעלות נשמתו בסוד קדושת השם, והשני הוא לאתר דמותא שריא, ושניהם מרומזים בתיבת 'ובכל נפשך', דהיינו 'נפש' הוא לאתר דמותא שריא, ו'ד' פשוטה, מרומז על העלאת נשמתו בסוד קדושת השם, וקצרתי כאן בביאור הדברים האלו, כי כבר הארכתי לעיל בזה (כשער חג הסוכות, במאמר עשרה מאמרות מד"ה ומקודם ואל"ך).

ארבעה מיני העבודה

היוצא מדברינו אלה, שבארבעה מיני העבודה האלו, צריכים אנחנו לאהוב את השם, דהיינו, א' בכל ממון שלנו. ב' ובכל מיני האמונות. ג' להעלות נשמתו בסוד קדושת השם. ד' למסור עצמו לאתר דמותא שריא, בשביל להעלות כל הנשמות החבויות בעמקי הקליפות.

החידוש בחודש הזה להוציא כל הנשמות מעמקי הקליפות

לזה התקינו לנו רבותינו הקדושים קודם זמן גאולתנו, לקרוא ארבע פרשיות אלו, כי לא את אבותינו בלבד גאל השי"ת, אלא שנודע מדברי רבותינו (פע"ח שער הלולב פ"ח) שבכל שנה ושנה לבד מלידת הנשמות החדשות הנולדים בחג הקדוש מזיווג דשמיני עצרת הנעשה בכה מעשינו, אלא שצריכים אנחנו גם לראות בחידוש החודש הזה, להוציא כל הנשמות מעמקי הקליפות, כאשר תקנו לנו נוסח התפלה (עין בספר קב הישר פרק פח) 'יהי רצון מלפניך ה' שתאיר היום בהסדר הגדול על נשמתין קדישין דמתהדישין כצ'פריין'.

ענין קריאת הארבע פרשיות

לזה צוה לנו רבותינו הקדושים לקרוא ארבע פרשיות האלו, אשר בזולתם לא יתכן גאולתנו, כי אם אחרי ארבעה עבודות הנ"ל, דהיינו א' בממון שלנו ליתן צדקה בפרשת שקלים. ב' ואחר קביעת אמונה אל עולם בלבנו בפרשת זכור. ג' ואחר מסירת נפשנו כנודע מהנ"ל, דהיינו להעלות נשמתו בסוד קדושת השם בפרשת פרה. ד' ולמסור עצמו לאתר דמותא שריא, בשביל להעלות כל הנשמות החבויות בעמקי הקליפות בפרשת החודש. ומרומזים ארבע קריאות האלו לארבעת העבודות הנ"ל.

'זכרון דברים' מאמר בעשור לחודש

דעת הרמב"ן

מצוה ד' קידוש החדש באות יו"ד של אנכ"י.

מצוה ד'. מצות עשה לקדש חדשים ולחשוב חדשים, שנאמר (שמות יב ב) החודש הזה לכם ראש חדשים. והרמב"ן (על ספר המצות להרמב"ם שורש השני) מנה לשנים, קידוש חדשים וחישוב עוד מ"ע לחשב חדשים ושנים, לידע איזה חדש או איזה שנה צריכין לעבר, שנאמר (דברים טו א) שמור את חודש האביב, ושמרת את החוקה הזאת למעודה (שמות יג ג).

דעת הסמ"ג

הסמ"ג (מ"ע מצוה מז) הוסיף עוד מצוה, מ"ע לחשב תקופת ומזלות ומולדות, שנאמר (דברים ד ו) ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, 'איזהו חכמה ובינה שהוא נגד העמים', שכל חכמת ישראל הוא באמת חכמת התורה חכמת אלהות, והעמים לא ישיגו זה, כי אינו מפורש ומחלקן, ואיזה חכמה ובינה שהוא לעיני העמים ונגד העמים, 'הוי אומר זה חישוב תקופת ומזלות' (שבת עה.), שכל מזלות שבעולם עשיה, הכל מושרש בשרוש העמים כידוע, ואותו החכמה היא לעיני העמים, שמשגיגין זאת, ועל ידי זה ידע לעבר שנים להשוות שנות החמה עם שנות הלכה. וצריך לידע המזלות, כי לפעמים עושין איזה סניף כגון אם בכיר ולקיש וכו', דין הוא אדרו כו' (סנהדרין יח.).

טעם המצוה

טעם מצוה זאת ידוע, שצריך לקבוע המועדות בזמנו, וצריכין לקדש החדשים, דהיינו שיחשבו הבית דין בחשבון וידעו אם הוא ביכולת שיתראה הלבנה אם לא. וטעם החשבון טעם ענין ברכות בחשבון (שה"ש ז ה), כל חשבון הוא כסיהרא קדישא (זח"ג רכ:), והוא עלמאת שפירה דלית לה עיני, וכשעני העדה מוחשבין בחידוש הירח או בעיבור השנה, נמשכין לה עינים להביט לתאין ולהתקשט במועשיהם, ולכן כל החשבון הזה תלוי ביד בית דין דלתתא, כי שכינה בתחתונים צורך גבוה, והם קובעין לה יום המועד להשיב נפשה למנוחיה עם קשוי ויחודי מעשיהם, ולכן עוד מצוה שיבאו עדים בראיית הלבנה, הן הן עדיה וקשוייה המעידין לה על חידושה, ושלא תערב עם בניה ועמה אל זה.

ברכת הבית דין

ואח"כ אומרים הבית דין מקודש מקודש (ר"ה כד.). [מכאן לשון מסכת סופרים פ"ט מ'] ומברכין ברכת אשר גידל חורשי הורם, (חורשי הוא המחשבה, הורם הוא השכינה, חדר הורתי (שה"ש ג ד)), ולמדים זמנים חדשים טובים, (זמן הוא ז' פעם מלך, ז"ו מלכין קדמאין הנתבררין ונתחדשין ונעשין טובים, והרע נופל לעומקא דתהו"ו), ירח בליל לבנה מינה נבונים סודרי עיתים, (ירח נקראת בעת חסרונה הגדול, בחשכה הגדול, ולבנה נקראת בעת שנתלבן פניה, המאירין מאור השמש, וזה ירח בליל, דהיינו שהירח היה בבחינת ליל, בחשכות גדול, ונבונים סודרי עיתים מינה אותם ללבנה, שמחשבין מולדה ויודעין שכבר נתלבן פניה המאירין אף שלא נראה לעינים אלא ירח בליל, והו רמו שמקדשין החדשים אף בלא עדים, כמו בעת הגלות שר' הלל נשיאה קידש אותם עד אלף השביעי), פילס צורינו קיצי רגעים, שבהם מתקן אותם החדשים ומועדים, דכתיב (תהלים קד יט) עשה ירח למועדים שמש ידע מבוואו, ואומר (ישעיהו סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ ההדשה. והותם מקדש ישראל וראשי החדשים, והודו לה' כי טוב, ביום הזה בירושלים ששים ושמהים כולנו, אליהו הנביא במהרה יבוא, מלך המשיח יצמיה בימינו את הימים בשנים, ירבו שמחות בבנין בית המקדש.

ויענו העם ויאמרו: אמן. ירבו בשורות טובות בישראל, ירבו ימים טובים לישראל, ירבו תלמידי תורה בישראל, מקודש החודש מקודש בראש חדש, מקודש בזמנו מקודש בעיבורו, מקודש בתורה מקודש בהלכה (להכלה), מקודש בעליונים מקודש בתחתונים, מקודש בארץ ישראל מקודש בציון, מקודש בירושלים מקודש בכל מקומות ישראל, מקודש בפי רבותינו מקודש בבית הוועד. והן י"ג פעם מקודש.

'אוצר החיים' שמות דף נג.